

Tieners met verhuisproblemen vertonen vaak ongezond gedrag

Verhuizen als kind gaat vaak gepaard met stress en problemen op school. Onderzoek laat zien dat die verhuisproblemen ook tot uiting komen in ongezond gedrag zoals roken en gebruik van drugs.

Uit de meest recente Gezondheidsmonitor Jeugd uit 2023 bleek dat middelbare scholieren in Noord-Nederland relatief ongezond gedrag vertonen in vergelijking met andere regio's in het land. Met name roken en alcohol- en drugsgebruik liggen relatief hoog. Jongeren in Noord-Nederland scoren gemiddeld op dagelijks bewegen en hun ervaren gezondheid. We onderzochten een grote groep tieners in Noord-Nederland om te bepalen of er een verband ligt tussen verhuizen en ongezonde gewoonten, zoals drugsgebruik, roken, alcoholgebruik, weinig bewegen en een ongezond eetpatroon. Daarvoor combineerden we gegevens uit de Lifelines Cohort Study en Biobank – een grote representatieve studie in Groningen, Drenthe en Friesland, verzameld tussen 2010 en 2013 – met de gegevens uit de Basisregistratie Personen die gemeenten bijhouden. Van de 3.917 tieners tussen de 13 en 17 jaar in ons onderzoek, bleek 38 procent minstens één keer verhuisd te zijn sinds ze vier jaar oud waren.

Er is goed en minder goed nieuws. Het goede nieuws is dat verhuizen niet samenhangt met het drinken van alcohol, het eten van zoete tussendoortjes en het je gezond voelen. Het slechte nieuws is dat tieners die verhuisd waren, vergeleken met tieners die nog nooit zijn verhuisd (zie onderstaande figuur), een aanzienlijk hogere kans hadden om drugs te hebben gebruikt (9% tegenover 5%) en te roken (16% tegenover

11%). Tevens hebben ze een kleinere kans om actief te bewegen (57% tegenover 53%).

We hebben ook onderzocht of het uitmaakt hoe vaak tieners sinds hun vierde levensjaar verhuisd zijn. Er bleek geen verschil tussen tieners die één keer verhuisd zijn en zij die vaker verhuisd zijn. Het is bekend dat verhuizen soms ook het gevolg kan zijn van een scheiding en zo'n scheiding kan negatief uitpakken voor kinderen. Voor een dergelijke specifieke verhuizing hebben we gekeken of de verschillen tussen verhuisde en niet-verhuisde tieners het gevolg zijn van het al dan niet meemaken van een ouderlijke scheiding. Het antwoord is opnieuw nee.

Tieners die sinds hun vierde ooit verhuisd zijn roken dus wat vaker, gebruiken vaker drugs en bewegen minder dan tieners die niet verhuisd zijn. Dit suggereert dat kinderen het vaak moeilijk vinden om zich 'thuis' te voelen in een nieuwe omgeving. Voor kinderen lijkt de verandering die verhuizen met zich meebrengt groter dan voor ouders. Het netwerk van een kind is vaak meer lokaal dan dat van de ouders. Bovendien is verhuizen voor kinderen vaak hun eerste keer, terwijl ouders natuurlijk wel vaker verhuisd zijn. Het kan een kind dus meer moeite kosten om nieuwe vriendschappen op te bouwen en zich veilig te voelen. Het is belangrijk dat ouders alert zijn op de stress die voor

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

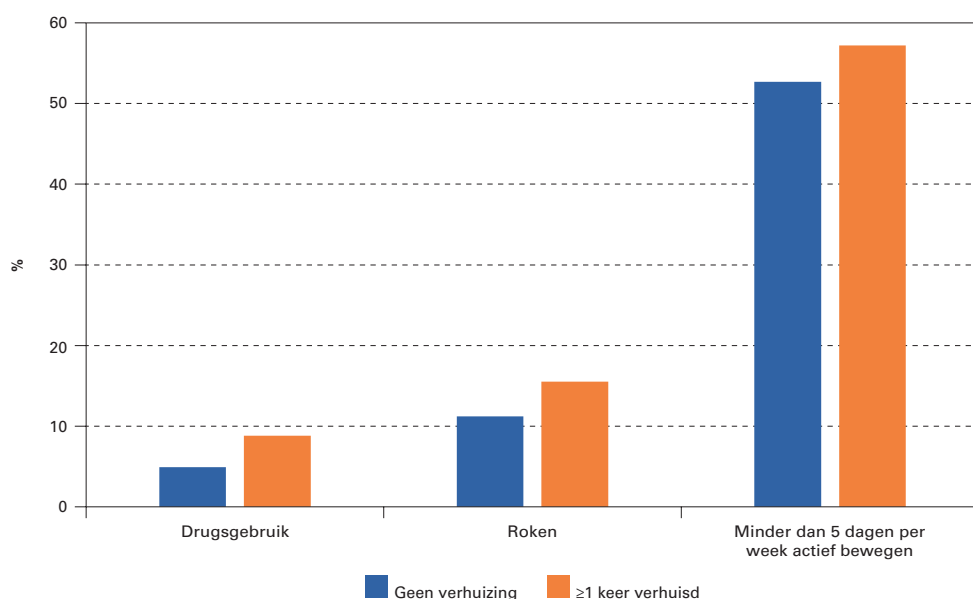
Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Lin Rouvroye, redacteur Juul Spaan, redacteur Maaike van der Vleuten, redacteur Jasper Bosma, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage (070) 356 52 00
Telefoon	demos@nidi.nl
E-mail	https://nidi.nl/demos
Internet	gratis
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

kinderen met verhuizing gepaard kan gaan, en hun kinderen steunen in het aanpassen aan een nieuwe leefomgeving.

Percentage tieners (13-17 jaar) dat risicovol gezondheidsgedrag vertoont, uitgesplitst naar verhuizingen in de kindertijd (4 jaar of ouder)

Noot: Deze cijfers zijn gecorrigeerd voor leeftijd, geslacht, thuissituatie, sociaaleconomische situatie van de ouders en partnerstatus van de moeder. Hoewel de verschillen klein zijn, zijn ze binnen een bepaalde onzekerheidsmarge verschillend van elkaar en niet het gevolg van toeval.

Bron: Eigen bewerking op gegevens van Basisregistratie Personen en Lifelines Cohort Study and Biobank (Sijtsma et al., 2022), N=3.917.

Katharina Runge, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen, e-mail: runge@nidi.nl

Aat Liefbroer, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen en UMCG/Vrije Universiteit Amsterdam, e-mail: liefbroer@nidi.nl

Helga de Valk, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen, e-mail: valk@nidi.nl

LITERATUUR:

- Atlas VZinfo (2024), *Kaarten Gezondheidsmonitor Jeugd 2023*, RIVM: website.vzinfo.nl
- Kuyvenhoven, J. (2022), Leidt veel verhuizen als kind tot slechtere onderwijsprestaties? *Demos*, 38(3), pp. 5-7.
- Sijtsma, A. et al. (2022), Cohort Profile Update: Lifelines, a three-generation cohort study and biobank. *International Journal of Epidemiology*, 51(5), pp. e295-e302.